

Вікторія КОРНІЄНКО

доцент кафедри
психології та педагогіки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат психологічних наук, доцент

РОЛЬ МЕДІАЦІЇ В ПСИХОЛОГІЧНОМУ КОНСУЛЬТУВАННІ

Аналіз наукової літератури показав, що будь-яке суспільство багате на різноманітні конфлікти, і не лише між індивідом та державою, індивідом та суспільством, а й окремими індивідами [2,4,5,8].

Медіаторська діяльність як спосіб ефективного вирішення все зростаючої кількості, гостроти і глибини конфліктів і суперечок, у сучасних реаліях використовується в різних галузях соціальної практики [2-4; 6]. Тому медіація в психології, як і в інших галузях, націлена на пошук згоди, використовуючи при цьому «дискурсивний простір», під час якого відбувається комунікація між клієнтом та консультантом. Реалізація певного дискурсу призводить до об'єктивних психологічних змін і конфліктуючі сторони перестають шукати «винного», а натомість обговорюють різні варіанти вирішення конфлікту і спільно вибирають з них той, який вони обидва визнають найкращим [3,4,6,8].

Цей спосіб вирішення конфлікту, за допомогою посередника, не новий, але, не зважаючи на те, що залучення третьої сторони для вирішення суперечок існували досить давно, потреба в цьому способі подолання розбіжностей, саме в психологічному консультуванні, є дуже високою [2,4,5,7].

На думку науковців (Т. Надвична, С. Васильчак, Т. Титаренко, В. Андрєнкова, К. Левченко, М. Матвійчук, О. Дацко), у процесі розв'язання психологічного конфлікту (медіації) всі рішення приймаються тільки з обоюсторонньої згоди конфліктуючих сторін, і вони обидві добровільно беруть на себе обов'язок спільно виконувати прийняті ними рішення. Зрозуміло, що сторони роблять це лише тоді, коли задоволені цими рішеннями. [1-3; 5; 8].

У своїх дослідженнях фахівці довели, що в психологічному консультуванні медіація буде ефективною лише тоді, коли обидві сторони матимуть на меті врегулювати конфлікт. Якщо ця умова буде виконаною, то ймовірність успішного вирішення конфлікту, за допомогою медіації, буде досить високою [2; 4-5].

У психологічному консультуванні психолог-консультант (медіатор) є нейтральним, він не дотримується нієї з сторін, його участь у процесі полягає у сприянні вирішенню проблем усіх учасників конфлікту та одночасній підтримці або фрустрованості тієї або іншої сторони [4-6; 8].

Доведено, що за проблемами, що пов'язані з порушенням комунікації, ховаються особистісні проблеми клієнта, які він не хоче або не може обговорювати і саме вони призводять до труднощів у міжособистісних стосунках, що стають, у свою чергу, приводом для звернення до психолога-консультанта [2-5].

Отже, досвід правильно організованих переговорів в психологічному консультуванні, навіть якщо він не призводить до успішної угоди, вчить учасників медіації тому, як треба себе вести в складних життєвих ситуаціях, дає їм зразки ефективної комунікації, формує бачення самих себе з несподіваної точки зору. А висока професійність психолога буде проявлятися в тому, що більшість учасників переговорів після сеансу медіації навчаються того, як можна спілкуватись із протилежною стороною без афектів, злагоджено і водночас досягати позитивного результату [2; 4-5].

1. Васильчак С.В. Медіація як один із методів цивілізованого вирішення корпоративних конфліктів. Науковий вісник Національного лісотехнічного університету України. 2016. Вип. 20.14.133-137с.

2. Андрєнкова В.Л., Левченко К.Б., Матвійчук М.М., Дацко О.В. Вирішую конфлікти та будує мир навколо себе. Базові навички медіації однолітків. Навчально-методичний посібник. К.: ФОП Нічoga С.О. 2020. 200 с.

3. Кармаза О. Інститут медіації: основні концепції розвитку. Підприємництво, господарство і право. 2017. № 2. 24–28 с.

4. П.С. Прибутко. Конфліктологія: навч. посіб. К: КНТ, 2010. 136 с.
5. Основи психоконсультації : навч. посіб. / упоряд. і ред. Т. Л. Надвигина. Тернопіль : ТНЕУ, 2019. – 2000 с.
6. Єрьоменко Г. Перспективи розвитку медіації в Україні. URL : <http://ukrmediation.com.ua/files/content/Perspectyvyy.pdf>.
7. Кузьміна М.Н. Юридический конфликт: теория и практика разрешения. Москва. Юрлитинформ, 2008. 253 с.
8. Ясиновський І. Г. Характеристика моделей медіації в розвинутих країнах. Юридичний вісник. 2014. № 4 (33). 94-98 с.
9. Титаренко Т. М. Кризове психологічне консультації : [програма навч. курсу]. Академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. К. : Міленіум, 2009. – 64 с.

Ксенія КОСЯЧЕНКО

доцент кафедри
цивільно-правових дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук

МЕДІАЦІЯ ЯК СПОСІБ ДЕКОНФЛІКТИЗАЦІЇ У ЦИВІЛЬНИХ ПРАВОВІДНОСИНАХ

У наш час медіація як самостійний правовий інститут є невід'ємною складовою правової системи більшості країн нашого світу. Проте підходи до правового регулювання застосування медіації під час вирішенні правових спорів мають певні відмінності.

Таким чином, характеристику правового регулювання застосування медіації при вирішенні цивільно-правових спорів слід починати з аналізу підходів до правового регулювання застосування медіації, що стали результатом тривалого розвитку цього правового інституту. Необхідність правового регулювання застосування медіації обумовлюється, насамперед, тим, що в процесі медіації її учасники вступають у відносини, результатом яких має стати прийняття рішення, яке здатне вплинути на правове становище сторін медіації.

Говорячи про медіаційні відносини, варто зазначити, що вони належать до суспільних відносин. Разом із тим, коли будь-яке правовідношення має розглядатися як суспільне, не будь-яке суспільне відношення буде правовідношенням, а отже, вдаючись до медіації при вирішенні приватноправових спорів, потрібно створити такі умови, за яких медіаційне відношення набуватиме чинності правовідношення. Виключно у такий спосіб можна наразі гарантувати результативність та плідність цього способу вирішення приватноправових спорів.

Медіатор є центральною фігурою процесу медіації, до основних функцій якої належать організаційна, аналітична та контрольна [1, с. 37]. Поняття медіатора так само, як і медіації, нове для правової науки України, а особливості правового статусу медіатора є основною підставою для виділення медіації як самостійного способу альтернативного вирішення спорів.

Термін «медіатор» походить від англійського «mediator» і перекладається як «посередник».

Директиви ЄС щодо медіації: «Медіатор визначається як будь-яка третя особа, до якої звертаються сторони, аби провести медіацію ефективним, неупередженим та компетентним способом, незалежно від найменування або професії такої особи, а також незалежно від того, яким чином ця третя особа призначається для проведення медіації і незалежно від процедури проведення медіації» [2]. Отже, пропонується дуже розгалужене визначення поняття медіатора, що має забезпечити збереження національних особливостей медіації, які склалися в окремих країнах-членах ЄС.

Розглядаючи медіацію як правове явище, науковець С. Калашнікова вказує на наявність двох основних підходів до її визначення. Перший підхід, визначений як концептуальний, полягає у розкритті поняття медіації через основні цілі, завдання та